

Krejčová, Elena

O

In: Krejčová, Elena. *Česko-bulharský právníký slovník*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 83-94

ISBN 978-80-210-7086-8; ISBN 978-80-210-7089-9 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/131050>

Access Date: 22. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

O

občan гражданин, жител

občanskoprávní граждански; гражданскопроцесуален

občanský граждански: ~ **é právo** гражданско право; ~ **průkaz** лична карта; ~ **zákoník** граждански кодекс; ~ **soudní řád** граждански процесуален кодекс

občanství гражданство, поданство: **cizí** ~ чуждо гражданство; **dvojí** ~ двойно гражданство; **mít české** ~ имам чешко гражданство; **přijít o** ~ загубя гражданство; **zbavit státního** ~ отнема поданство, гражданство; **získat státní** ~ получа поданство, гражданство

období период, време, етап: **zdaňovací** ~ данъчен период

obec селище, населено място, община

obecní общински: ~ **komunální volby** общински местни избори; ~ **úřad** общински съвет, кметство; ~ **zastupitelstvo** общински съвет; ~ **rada** съвет на общинарите, общински съвет

obecný общ, общовалиден, универсален

oběh оборот, обращение, циркуляция: ~ **zboží** оборот на стока, стокооборот; **stáhnout z ~u** иззема, изтегля от обращение; **dát do ~u** (**peníze, známky**) пусна в обращение (пари, пощенски марки)

obejít заобиколя, пренебрегна, не изпълня: ~ **zákon** заобиколя закон

obelhávat лъжа, мамя, заблуждавам

oběť жертва: ~ **i na životech** човешки жертви

obeznámit запозная отблизо, подробно: ~ **se se stavem** запозная се отблизо със състоянието

obhájce защитник: ~ **ve věcech trestních** защитник в наказателно дело; **vzdát se** ~ отхвърлям/отказвам се от защитник; **zvolit si** ~ избирам си защитник

obhajoba защита: ~ **obžalovaného** защита на обвиняем; **říci na svou ~u** кажа в своя защита; **bezplatná** ~ безплатна защита; **námítky** ~у

възражения на защитата; **odmítnout ~u** откажа защита; **právo na ~u** право на защита

obhajovací защитен: ~ **řeč** защитна реч

obhajovaný защитаван

obhajovat защищавам

obcházet заобикалям: ~ **zákon** заобикалям закон

obchod търговия: **nelegální** ~ нелегална търговия; ~ **s drogami** търговия с наркотици; ~ **se zbraněmi** търговия с оръжие; **zahraniční** ~ международна търговия

obchodní търговски: ~ **komora** търговска палата, камара; ~ **partner** търговски партньор; ~ **rejstřík** търговски регистър; ~ **společnost** търговско дружество; ~ **zastoupení** търговско представителство; ~ **zástupce** търговски представител

obchodovat търгувам: ~ **s kradeným zbožím** търгувам с крадени вещи

objednávka поръчка: **zadat ~u** поръчам, правя поръчка; **zrušit ~u** анулирам, отказвам се от поръчка; **na ~u** по поръчка

objekt обект; предмет: ~ **trestného činu** обект на престъпление; **zkoumaný** ~ изследван обект

objevit открива, намеря, разкрива: ~ **stopy** открива следи

obklíčit обградя, обкръжа, заобиколя

oblast област; край; район; зона: **chráněná krajinná** ~ природен парк

obligace облигация: **vydání ~í** издаване на облигации

obnovení възобновяване, подновяване: ~ **trestního stíhání** подновяване на наказателното дело/наказателното преследване; ~ **vyšetřování** подновяване на разследването

obnovit възобновя, обновя: ~ **platnost smlouvy** възобновя валидността на договора

obořacení обогатяване, забогатяване: ~ **na úkor jiné osoby** обогатяване за чужда сметка

obrana отбрана; защита: **říct na svou ~u** кажа в своя защита; **nutná** ~ неизбежна отбрана; ~ **proti žalobě** защита против жалба; ~ **vlasti/státu** държавна отбрана; **přiměřená** ~ адекватна отбрана;

ministerstvo ~у министерство на отбраната

- obrat** обращение, оборот: ~ **peněz** оборот на пари; **hrubý** ~ брутен оборот; **daň z ~u** данък върху оборота
- obřad** обред, церемония: **svatební** ~ сватбена церемония
- obřadní** обреден, церемониален: ~ **síň** обредна зала
- obsah** съдържание
- obstavit** спра, задържа, блокирам, запорирам: ~ **účet** наложа запов върху сметка
- obtěžování** тормоз: **sexuální** ~ сексуален тормоз
- obvinění** обвинение: **bezdůvodné** ~ безпричинно, неоснователно обвинение; **křivé** ~ лъжливо, несправедливо обвинение; **vznést** ~ подавам обвинение; **zatknout pro ~ z vraždy** арестувам поради обвинение в убийство; **zprostit** ~ провъзгласявам за невинен
- obviněný** обвиняем; обвинен: ~ **z vraždy** обвинен в убийство
- obvinit** обвиня: ~ **z podvodu** обвиня в измама; ~ **z trestného činu** обвиня в извършването на престъпление/наказуемо деяние
- obviňující** обвинителен: ~ **spis** обвинително дело
- obžaloba** обвинение: **formální** ~ формално обвинение; **podat ~u** обвиня (някого); **vznést ~u (proti komu)** подавам обвинение; **zprostit ~y** оттеглям обвинение
- obžalovat** обвинявам: ~ **z trestného činu** обвиня в престъпление
- obživa** препитание, средства за съществуване, прехрана: **zdroj ~y** поминък, източник на препитание/на средства за съществуване
- oceňování** оценяване, преценка: ~ **majetku** оценяване на имущество
- očitý** който е видял с очите си: ~ **svědek** очевидец
- odbor** отдел, секция: ~ **boje s kriminalitou** отдел за борба с престъпността; **správní** ~ административен отдел
- odborný** специализиран: ~ **posudek** експертиза, експертна оценка
- odbory** профсъюз, синдикат, работническа организация
- odborový** синдикален, профсъюзен, професионален: ~ **é organizace** синдикат, профсъюз, професионална организация; ~ **é svazy** синдикати, професионални съюзи
- odbyt** пласмент, експедиция: ~ **zboží** пласмент на стока
- odcizení** отчуждаване; кражба

- odcizený** открадат: ~ **á věc** открадната вещь
- odcizit** открадна, присвоя: ~ **finanční hotovost** открадна пари в брой;
~ **majetek** открадна имущество
- oddělení** отдел: ~ **pasové kontroly** отдел за паспортен контрол; **právní** ~
правен отдел; **registrační** ~ отдел за регистрация
- odebrání** вземане, отнемане, конфискуване: ~ **pasu** отнемане на
паспорт; ~ **řidičského průkazu** отнемане на шофьорска книжка
- odebrat** взема, отнема, иззема: ~ **licenci** отнема лиценз; ~ **majetek**
иззема имущество; ~ **otisky prstů** взема отпечатъци от пръсти;
~ **zbraň** отнема оръжие
- odevzdat** предам: ~ **nalezené doklady** предам намерените документи;
~ **zadržanou osobu k soudu** предам задържаното лице на съда
- odhad** преценка, прогноза: ~ **majetku dlužníka** приблизителна цена на
имущество на длъжник; ~ **škody** преценка на щети
- odhadní** по преценка, приблизителен, прогнозен: ~ **cena**
приблизителна цена
- odhalení** разкритие; откриване, разобличаване: ~ **nových okolností**
откриване на нови факти; ~ **padělků** разкриване на фалшификати;
~ **trestního činu** разкриване на престъпление; ~ **krádeže** разкриване
на кражба; ~ **spiknutí** разкриване на заговор, на конспирация;
~ **totožnosti** разкриване на самоличността; ~ **pachatele** разкриване,
разобличаване на престъпник
- odhlášení** отписване, отчисляване: ~ **občanů (z místa trvalého bydliště)**
отписване поради промяна на местожителство
- odkázat** 1. завеща, оставя в наследство: ~ **majetek** завеща имущество
2. оставя на произвол, правя зависим: ~ **na pomoc státu** напраща
зависим от държавни помощи
- odklad** отлагане: ~ **platby** отлагане на плащане
- odkoupit** откупя, купя: ~ **práva** откупя права
- odložení** отлагане: ~ **trestní věci** отсрочване на наказателното дело;
~ **vynesení rozsudku** отлагане на произнасяне на присъдата; ~ **výkonu**
trestu отлагане на изпълнението/излежаването на присъдата;
~ **rozhodnutí** отлагане на решение; ~ **výslechu** отлагане на разпит

- odměna** възнаграждение: **jednorázová** ~ еднократно възнаграждение; **peněžitá** ~ парична награда, парично възнаграждение; **určit ~u** определям възнаграждение
- odmítat** отказвам, не приемам: ~ **žádost** отхвърлям молба; ~ **dědictví** не приемам наследство
- odpis** отчисляване, амортизация: ~ **majetku** амортизация на имущество
- odporovat** противопоставям се: ~ **násilí** противопоставям се на насилие
- odposlech** подслушване; подслушвателно устройство
- odposlouchávací** подслушвателен: ~ **zařízení** подслушвателно устройство
- odpovědnost** отговорност: **hmotná** ~ материална отговорност; **na vlastní** ~ на собствена отговорност; **občanská** ~ гражданска отговорност; ~ **za majetkovou škodu** отговорност за имуществени щети; ~ **za prodlení** отговорност за забавяне; **osobní** ~ лична отговорност; **právní** ~ юридическа отговорност; **vyhnout se ~i** избягвам отговорност
- odpovědný** отговорен: ~ **zástupce** отговорен заместник/представител
- odpovídat** отговарям: ~ **za způsobenou škodu** отговарям за причинени щети
- odpykání** изтърпяване, излежаване: ~ **trestu** изтърпяване, излежаване на наказание/присъда
- odročení** отсрочване; отлагане: ~ **soudního jednání** отлагане на съдебен процес/съдебно заседание
- odročit** отсроча: ~ **hlavní líčení** отсроча главен съдебен процес, разглеждане на дело; ~ **na neurčito** отлага за неопределено време
- odsoudit** осъдя: ~ **k 10 letům vězení (odnětí svobody)** осъдя на 10 години затвор (отнемане на свобода); ~ **k nejvyššímu trestu** присъдя най-строго наказание; ~ **na doživotí** дам доживотна присъда; ~ **za krádež** осъдя за кражба; ~ **zločince** осъдя престъпник; ~ **k trestu smrti** осъдя на смърт
- odsouzený** осъден, осъден човек: ~ **k trestu smrti** осъден на смърт

- odstavec** абзац; алинея: ~ **restního zákona** алинея от наказателния кодекс
- odstoupení** отстъпване: ~ **od smlouvy** отстъпване от договор, прекратяване на договор; ~ **od závazku** отстъпвам, отказвам се от задълженията си; ~ **vlády** оставка на правителството
- odstupné** обезщетение при освобождаване от работа: **vyplatit** ~ изплатя обезщетение
- odškodné** обезщетение: **zaplatit** ~ платя обезщетение: **peněžité** ~ парично обезщетение
- odtajnit** разкрива, разсекрета
- odůvodnění** обосновка, обосноваване, подкрепяне с доводи, аргументация: ~ **obžaloby** мотивировка на обвинение; ~ **soudního rozhodnutí** мотивировка, мотиви на присъда
- odůvodněnost** обоснованост, мотивираност: ~ **rozsudku** мотивираност на присъда; ~ **stížnosti** мотивираност на оплакване
- odůvodněný** основателен: ~ **á obava** основателно безпокойство
- odvolací** апелационен: ~ **soud** апелативен съд
- odvolání** обжалване: **podat** ~ обжалвам (решение); **podat ~ proti rozhodnutí** подам обжалване срещу решение; **projednat** ~ разглеждам, разисквам обжалване; ~ **proti tomuto rozhodnutí není možné** решението не може да бъде обжалвано; **vzdát se** ~ отказвам се от правото на обжалване
- odvolat se** обжалвам: ~ **proti rozsudku** обжалвам присъда; ~ **se k soudu** подам апелационна жалба към съд; ~ **se proti rozhodnutí soudu** обжалвам съдебно решение; ~ **se proti rozsudku** обжалвам присъда, съдебно решение
- odvolat** отменям, премахвам: ~ **rozkazy** отменям заповед; ~ **z funkce** отстраня някого от длъжност
- odvrácení** отклоняване, предотвратяване: ~ **události** отклоняване, предотвратяване на събитие
- odvrátit** обърщам, отвърщам, отклонявам: ~ **podezření** отклонявам, отвличам подозрение; ~ **pozornost** отвличам вниманието
- odzbrojit** обезоръжа: ~ **pachatele** обезоръжа престъпник

oficiální официален

ohlásit съобщя, известя, подам сигнал: ~ **na policii přepadení** съобщя на полицията за нападение; ~ **nález na policii** известя/съобщя на полицията за намирането (на нещо); ~ **změnu místa trvalého pobytu** известя/съобщя за промяна на постоянния адрес на пребиваване

ohlášení съобщение: ~ **ztráty** съобщение, обява за загуба (на нещо)

ohledání оглед: **dodatečné** ~ допълнителен оглед; **dodržování postupu při** ~ спазване на правилата за оглед; ~ **místa činu** оглед на местопрестъплението; ~ **mrtvolý** оглед на труп; **znalecké** ~ експертен оглед

ohrozit застраша, заплаша: ~ **výsledky přípravného řízení** поставям под заплаха резултатите от предварителното производство

ohrožení заплаха, опасност: **je v ~ života** в опасност за живота

ohrožovat застрашавам, заплашавам

ochrana охрана, защита, опазване, покровителство: ~ **autorských práv** защита на авторското право; ~ **informací** защита на информацията; ~ **investic** защита на инвестициите; ~ **kulturního dědictví** защита на културното наследство; ~ **lidských práv** защита на човешките права; ~ **svědků** защита на свидетелите; ~ **veřejného pořádku** защита на обществения ред; ~ **životního prostředí** опазване на околната среда; **právní** ~ юридическа защита; ~ **osobních údajů** защита на личните данни

ochránce защитник, пазител: **veřejný ~ práv** омбудсман, обществен защитник на правата

ochránit защита: ~ **před zneužitím** защита срещу злоупотреба

ochranka охрана: ~ **soukromé osoby** охрана на частно лице

ochranný защитен, предпазен, запазен, предохранителен; ~ **á známka** запазена марка

ojedinělý единичен: ~ **případ** единичен случай

oklamat заблудя, подведа, въведа в заблуда, измамя, излъжа

okolnost обстоятелство, условие: ~ **i svědčí proti němu** обстоятелствата говорят срещу него; **za nejasných** ~ **í** при неясни обстоятелства;

podle ~ **í** според обстоятелствата; **polehčující** ~ **i** смекчаващи вината

- обстоятельства; **přítěžující ~i** утежняващи вината обстоятелства;
zamlčení závazné ~i премълчаване, скриване на важно
 обстоятелство/факт; **zjištění nových ~í** откриване на нови
 обстоятелства; **za daných ~í** при дадените обстоятелства
okrádat крада, обирам, ограбвам, открадвам: ~ **stát** грабя, мамя
 държавата, крада от държавата
okradený ограбен
okrást окрада, оберя, ограбя, открадна
okres община, окръг, район
okrsek район, участък: **policejní ~** полицейски участък; **volební ~**
 избирателен район
oloupit оберя, ограбя
omámit упоя
omamný упойващ: ~**é látky** упойващи вещества
ombudsman омбудсман, обществен защитник
omezení ограничение, ограничаване: ~ **osobní svobody** ограничение на
 личната свобода
omezený ограничен: ~**é možnosti** ограничени възможности;
 ~**á pracovní schopnost** ограничена трудоспособност; **společnost**
s ručeným ~ým (s.r.o.) дружество с ограничена отговорност (ООД);
 ~**á způsobilost** ограничена правоспособност
omezit огранича: ~ **něčí pravomoc** огранича нечий пълномощия, нечий
 права; ~ **počet zaměstnanců** огранича, съкратя броя на служителите
omlouvat извинявам, оправдавам: **neznalost zákonů neomlouvá**
 незнанието на законите не е за извинение, оправдание
omluva извинение, оправдание: **nedostavit se k soudu bez ~y** не се
 явявам в съда без извинение; **říci na svou ~u** кажа за свое
 извинение, оправдание
omluvenka извинителна бележка
omyl грешка, заблуждение: **být na ~u** греша, заблуждавам се, в грешка
 съм; **dopustit se ~u** допусна грешка, направя грешка; **justiční ~**
 съдебна грешка; **udělat ~em** направя нещо по погрешка; **uvádět v ~**
(koho) въведа някого в заблуждение, заблудя някого

- opakovaný** многократен, повторен: ~ **pokus o útěk** многократен опит за бягство; ~**é projednávání případu** повторно разглеждане на случай
- opatrování** грижа, полагане на грижи
- opatrovat** грижа се: ~ **dítě** грижа се за дете
- opatrovnictví** попечителство
- opatrovník** попечител: **soudem stanovený** ~ определен от съда
попечител, опекун, настойник
- opatření** мерки, стъпка: **bezpečnostní** ~ мерки за сигурност; **ochranná** ~ предпазни/предохранителни мерки; **preventivní** ~ профилактични/превантивни мерки; **učinit potřebná** ~ взема (необходимите) мерки; **mimořádná** ~ извънредни мерки
- opatřit** намеря, осигуря нещо: ~ **si alibi** намеря си алиби
- operace** операция: **finanční** ~ финансова операция; **vojenská** ~ военна операция
- opis** препис, копие: **notářský ověřený** ~ нотариално заверено копие
- opodstatněný** основателен: ~**é námitky** основателни възражения
- opomenutí** пропуск, недоглеждане
- oprávnění** разрешение, пълномощие, право: ~ **nosit zbraň** разрешение за притежаване на оръжие; ~ **zastupovat někoho před soudem** право за представляване на някого в съда; **živnostenské** ~ разрешение за извършване на предприемаческа дейност
- oprávněný** пълноправен, правоспособен; основателен: **být ~ jednat** правоспособен съм да действам; ~**á osoba** пълноправно, отговорно лице; ~**á stížnost** основателна жалба; ~ **dědic** пълноправен наследник; ~ **k podpisu** упълномощен да се подписва; ~ **zástupce** упълномощен, пълноправен заместник/представител
- opravňovat** давам право
- opustit** напусна, изоставя: ~ **dítě** изоставям дете; ~ **místo činu** напусна местопрестъплението; ~ **rodinu** изоставя семейство; ~ **místo dopravní nehody** избягам от мястото на катастрофата, произшествието
- orgán** институция, орган: **nadřizený** ~ висшестоящ орган; ~**y přípravného řízení** органи на предварителното производство;

~y **státní správy** органи на държавното управление, държавни институции; ~y **vyšetřování** органи на разследването/следствието; **podřízený** ~ подчинен орган, институция; **soudní** ~y съдебни органи

organizace организация: ~ **spojených národů (OSN)** Организация на обединените нации (ООН), **nezísková** ~ организация с идеална цел

organizovaný организиран: ~ **zločin** организирана престъпност

originál оригинал: ~ **dokumentu** оригинален документ; **kopie souhlasí s ~em** копието е идентично с оригинала

originální оригинален

osoba лице: **blízká** ~ близко лице; **dotyčná** ~ въпросното лице, конкретно лице; **důvěryhodná** ~ лице, на което може да се вярва, надеждно лице; **fyzická** ~ физическо лице; **hledaná** ~ издирвано, търсено лице; **nepovoláná** ~ неупълномощено лице, външно лице; **nespolehlivá** ~ лице, на което не може да се разчита; **nezúčastněná** ~ лице, което не взема участие; **oprávněná** ~ упълномощено, отговорно лице; **hmotně odpovědná** ~ лице, което носи материална отговорност (МОЛ); **právnícká** ~ юридическо лице; ~ **samostaně výdělečně činná (OSVČ)** дребен предприемач, едноличен търговец (ЕТ); **podezřelá** ~ заподозряно лице; подозрително лице; **pohřešovaná** ~ изчезнало, издирвано лице; **pověřená** ~ упълномощено лице; лице, на което са дадени някакви права, пълномощия, отговаря за нещо; **soukromá** ~ частно лице; **trestaná** ~ осъждано лице; **zletilá** ~ пълнолетно лице; **zplnomocněná** ~ упълномощено лице; **zúčastněná** ~ участващо лице

osobní личен: ~ **údaje** лични данни; ~ **majetek** лично имущество; ~ **právo** лично право; ~ **prohlídka** обиск; ~ **přítomnost** лично присъствие; ~ **věci** лични вещи; ~ **vlastnictví** лична собственост

osobnost личност: **ochrana ~i** защита на личността

ospravedlnění оправдание

ospravedlnit оправдавам: ~ **obžalovaného** оправдая обвиняем

ospravedlníjící оправдаващ, оправдателен, извинителен

ostraha охрана: ~ **věznice** охрана в затвор

osvědčení удостоверение, потвърждение, свидетелство:

~ **o absolvování studia** удостоверение за завършено образование, свидетелство, академична справка; ~ **jakosti** удостоверение за качество; **písemné** ~ писмено удостоверение; **úřední** ~ официално, служебно удостоверение

osvobodit освободя ~ **od cla** освободя от мито; ~ **pro nedostatek důkazů** освободя поради липса на доказателства; ~ **ze zajetí** освободя от плен

osvobození освобождение, освобождаване

osvojitel осиновител

osvojení осиновяване

osvojit осиновявам

osvojitel осиновител

otázka въпрос: **klást** ~у **svědkovi** задавам въпроси на свидетеля; **řečnická** ~ реторичен въпрос; **národnostní, politická, sociální** ~ национален, политически, социален въпрос; **klíčová** ~ основен, централен, ключов въпрос; ~ **cti** въпрос на чест

otcovství бащинство: **popření** ~ отхвърляне/отричане на бащинство; **určení** ~ **soudní cestou** определяне на бащинство по съдебен път

otčím втори баща, доведен баща, пастрок

otec баща: **nevlastní** ~ пастрок, баща-осиновител; **vlastní** ~ роден баща

otisk отпечатък: ~ **prstů** отпечатъци от пръсти; **brát** ~у **prstů** вземам отпечатъци (от пръсти)

otrava отравяне, натравяне: ~ **alkoholem** алкохолно отравяне;

podlehnout ~ě отравям се, умра от отравяне; ~ **potravinami** хранително натравяне

ovdovět овдовявам

ověření заверка: **notářské** ~ нотариална заверка; ~ **podpisu** заверка на подпис; **úřední** ~ служебна заверка

ověřený заверен

ověřit 1. заверя: ~ **notářsky** заверя нотариално; ~ **kopii (dokladu)** заверя копие (на документ); ~ **úředně** официално заверя; ~ **plnou moc** заверя пълномощно 2. проверявам: ~ **alibi** проверя алиби; ~ **totožnost** проверя самоличност

- ovlivnit** повлия, окажа влияние: ~ **veřejné mínění** окажа влияние върху общественото мнение; ~ **tisk, voliče, trh** окажа влияние върху печата, избирателите, пазара
- ozbrojení** въоръжение
- ozbrojený** въоръжен: ~ **á loupež** въоръжено нападение
- ozbrojit se** въоръжа се
- ozbrojování** въоръжаване
- označit** определя, посоча: ~ **viníka** посоча виновник; ~ **někoho za/jako zrádce** нарека някого предател
- oznámení** съобщение: **anonymní** ~ анонимно съобщение; ~ **krádeže** съобщение за кражба; ~ **rozsudku** произнасяне на съдебно решение/присъда; ~ **únosu** съобщение за отвлечане; ~ **změny** съобщаване на промяна; **svatební** ~ покана за сватба; **podat trestní** ~ съобща за престъпление/закононарушение
- oznámit** съобща, информирам: ~ **policii** съобща на полицията; ~ **škodu** съобща за нанесени щети; ~ **výši trestu** съобща размера на наказанието; ~ **ztrátu** съобща за загуба